

8.44x36.06	1	עמוד 11	כותרת - הארץ	22/01/2023	84688066-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

ציונות במבט מהחלל החיצון

דימיטרי שומסקי

מאמר שפורסם כאן יום לאחר השבעתה של הממשלה הנוכחית קונן פרופ' זאב מגן על אובדן דרכו הלאומית של השמאל הציוני, התפאר שהימין מילא מחדש את עגלת הציונות בערכים לאומיים ונטל את מושכותיה והזמין את שרידי השמאל להצטרף למאבק של הימין על עקרונות הציונות ("הארץ", 30.12.2022). או אז, הצהיר מגן חגיגית, יגלו השמאלנים כי אנשי הימין – אפי"ל – הבן־גבירים והאבי־מעוים שבהם – לא שונאים ערבים, לא שונאים נאיים הומוסקסואלים, לא שונאים זרים.

לו חוקר חברה בין־גלקטי, שהיה נוחת בישראל כדי ללמוד על הוויית החברתית, התרבותית והפוליטית, היה נתקל במאמר של מגן כמסמך הכתוב הראשון בדרכו לעמוד על טיבה של המציאות הישראלית, הוא היה מבחין מיד כי למושג "ציונות" יש משמעות מכוננת בעיני החברה בישראל. כדי לברר מה הם גיי־לוייה היומיומיים הקונקרטיים של הציונות, המלומד החוצן היה מוכרח לערוך סדרה של מחקרים אמפיריים. מחקרים אלו מן הסתם היו מעלים שביסודו של דבר "ציונות" היא חתירה של עם ישראל לגאולת חבלי מולדתו הלאומית – ארץ ישראל – בהסתמך על טקסט דתי מקודש – תורת ישראל – המוכיח, לדידה של הציונות, את בעלותו הבלעדית של עם ישראל על ארצו. קידומו של תהליך גאולה זה כרוך בדיכוי ובהשפלה של בני עם אחר, המכנים את עצמם ערבים פלסטינים, ושלפי הציונות גולו מהיהודים את מולדתם וכעת הם מסרבים בתוקף להשיב את הגול לבעליו החוקיים – אף כי לערבים יש יותר מעשרים מדינות משלהם.

הבן־גבירים, האבי־מעוים והסמוטריציים, יחתום המלומד הבין־גלקטי את מחקרו, הם מייצגיה האוטנטיים של הציונות בימינו בעיני מרבית הישראלים. אכן, הם אינם שונאים את הערבים, כל עוד מדובר בערבים שאינם פלסטינים. אבל הפלסטינים, העומים דים על זכויותיהם הלאומיות והאזרחיות בחלקת הארץ שבין הירדן לים, הם מבחינת הציונים האלה מושא לאיבה תהומית. כתוצאה עקיפה מאיבה זו הולך ומשתכלל בתוך החברה והמדינה בישראל המנגנון הפנימי ההרסני של שנאת האחר. כך, בד בבד עם שנאת הפלסטינים אין מנוס משגשוג של שנאת הלהט"ב והזרים. כל זאת במסגרת תפישה אתנו־לאומנית תיאולוגית־פוליטית הרואה בישׂראל את מדינת הלאום האתני־הדתי היהודי, שהמרחק בינה לבין מדינת הלכה קטן בהרבה ממה שנדמה.

חוקר חברה חוצן יגלה של"ציונות" של האבי־מעוים והבן־גבירים ולציונות של האבות המייסדים אין דבר וחצי דבר במשותף

אם חוקר החברה הבין־גלקטי יצלול אל המקורות ההיסטוריים של העיון הציוני, הוא יגלה של"ציונות" של האבי־מעוים והזאב־מגנים ולציונות של האבות המייסדים אין דבר וחצי דבר במשותף. תף. הוא ימצא, למשל, שב"מדינת היהודים" למייסד הציונות, תיאודור הרצל, מופיעה התנערות נחרצת מתפישת התיאוקרטיה היהודית, תוך עמידה תקיפה על עקרון ההפרדה בין דת למדינה; כי זאב ז'בוטינסקי, בעדותו בוועדת פיל ב-1937, הסתייג מפרשנות מחוק הלאום ("אינני סבור שחוקתה של איזו מדינה תכיל סעיפים מיוחדים המבטיחים את אופייה הלאומי... סימן טוב הוא לחוקה אם נמעט למצוא בה סעיפים כאלה"); כי דוד בן־גוריון (1926) הצהיר: "שאיפתנו היא לא שלטון על אחרים, לא להיות עם שליט... המטרה שלנו היא שאנחנו נעמוד בתור עם ברשות עצמו, לא פחות מזה ולא יותר מזה... כל המחשבות האחרות הן חתי־רה תחת קיומנו בארץ"; והיד עוד נטויה.

אם לא האבות המייסדים של תנועתה הלאומית, מי הם מקורות ההשראה של ממשלת יהדות תורת הגזע? תשובה אפשרית על תהייה זו אפשר למצוא בדבריו של ברל כצנלסון במעצת מפא"י ב-1931: "אין לי חלק במושגיהם של... הרואים את התגשמות הציונות בדמותה של מדינת פולין החדשה, אלא בשינוי זה שהערבים יהיו במצבם של היהודים, והיהודים במצבם של הפולנים". אף שמגן סבור כי אנשי השמאל הישראלי החילוני הם "חקיניים סדרתיים של תרבויות של אחרים", לאמיתו של דבר תפישתם הלאומנית הגזענית של חבריו למחנה היא־היא פרי חיקוי בוטה של הלאומנות האתנוצנטרית לגווייה – החל ברפובליקה הפולנית האנטישמית בין שתי מלחמות העולם, שמפני הדמיון אליה הוזכר כצנלסון, וכלה בטורקיה של רג'פ טיפ־אר־דואן, בהונגריה של ויקטור אורבן וברוסיה של ולדימיר פוטין.

לא תודה, מגן. לנו בשמאל החילוני אין כל עניין בהתחברות לגרסה היהודית של מפלגות כדוגמת "אנציה" הפולנית או "רו־סיה מאוחדת". דווקא בקרב הימין, לרבות כמה פלגים בציבור הדתי־הלאומי, ניכרת באחרונה רתיעה גוברת מפני התועבה הכה־נורכיביסטית המכונה כיום, לכושתנו, ממשלת ישראל. אנשי ימין אלו עוד עשויים להצטרף אלינו כדי להניף יחד את דגל הציונות הליברלית־הדמוקרטית של האבות המייסדים נגד מי שנושאים את שם הציונות לשווא ובתוך כך רומסים את יסודותיה הקיומיים.